

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. II. De Gratia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

ARTICULUS II.

De Gratia.

10. Sciendum 1. gratiam hoc loco accipi pro dono Divino, quod Natura ordinem aliquo modo transcendit, & ad supernaturalem beatitudinem consequendam conducit vel intrinsecè, vel saltem per extrinsecam DEI ordinationem. Alia vocatur *gratia gratis data*, quæ primariò non in illius, cui datur, sed in aliorum utilitatem conceditur, uti gratia linguarum, sanitarum, prophetiæ, miraculorum &c. de quibus hic non agitur. Alia verò dicitur *gratia gratum faciens*, quæ scilicet ordinatur ad salutem illius, cui conceditur, eumque DEO reddit gratum vel formaliter ac permanentè, ut facit gratia habitualis, vel dispositivè ac transeuntes, ut facit gratia actualis. *Gratia habitualis*, quæ etiam vocatur *Sanctificans*, est qualitas supernaturalis, inherens animæ stabiliter per modum habitus, qua homo formaliter fit justus ac filius DEI adoptivus, & hæres celestis gloriæ; de qua inestimabili gemma, quæ solo peccato mortali amittitur, aliquid dicemus infra de Justificatione. *Gratia actualis*, de qua hic sermo, interna est speciale DEI auxiliùm transiens ad bene operandum, ut oportet, ad salutem; sive dein sit lumen & illustratio aliqua intellectus, aut pius voluntatis motus, inclinans ad bonum & retrahens à malo, uti sunt gratiæ, quas vocamus *prævenientes, excitantes, adjuvantes*, sive sit

ipse actualis DEI influxus specialis in actus salutare &c. pro varia Auctorum opinione de gratia *adjuvante & concomitante*, seu *cooperante*. Per gratiam *excitantem* prævenit nos DEUS, & solus facit, ut *velimus*, per *adjuvantem* operatur nobiscum in nobis *velle ipsum*. Utamque insinuat Scriptura, illam Psal. 58. *Misericordia ejus præveniet me*: hanc 1. Cor. 15. *Non ego, sed gratia DEI mecum*. Præter gratiam actualem internam, nunc explicatam, datur etiam externa, cujusmodi sunt exhortationes piæ, bona exempla &c.

Sc. 2. gratiam actualem subdividi in 11. Sufficientem & Efficacem. *Gratia Sufficiens* est, cum qua potest quidem homo operari bene, non tamen operatur. *Gratia Efficax* verò, cum qua infallibiliter operatur bene, & cui, quamvis resistere possit, non tamen resistit. De qua legitur Ezech. 36. v. 27. *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis*. Et Rom. 8. *Quos prædestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & justificavit*. Gratiam merè sufficientem non solum olim negarunt Pelagiani & Semipelagiani, asserentes, vires naturales liberi arbitrij sufficere ad obtinendam justitiam & salutem, nihil vel nimis parùm tribuentes gratiæ; sed etiam nunc eandem negant Sectarij nostri temporis, asserentes, omnem DEI

gratiam & motiōnem esse efficacem : adeoque omnes , qui moventur à Deo , necessariò bene agere , qui non moventur , non posse bene agere ; proinde nimis multum tribuunt gratia. Inter utrosque media incedit Ecclesia Catholica , sicut Christus medius inter duos pendit latrones , atque docet , nec solum gratiam sufficere , & facere omnia , nec solum liberum arbitrium , sed hominis arbitrium à gratia adjutum sufficere , & operari opera supernaturaliter bona. Itaque hic plura sunt disputanda. 1. Num detur gratia merè sufficiens. 2. An ea omnibus à DEO concedatur. 3. An necessariò.

21. Dicendum 1. Necessariò præter gratiam Efficacem admittenda est gratia Sufficiens. Prob. 1. ex Scriptura. Deus Isa. 65. dicit : *Vocavi , & non respondistis. Et Christus Mat. 13. Quoties volui congregare filios tuos &c. & noluisti.* Item S. Stephanus ad Judæos Act. 7. *Vos semper Spiritui S. resistitis.* Sed vocatio Divina , cui non respondetur , gratia , quæ non acceptatur , & cui resistitur à libero arbitrio , est gratia merè sufficiens : ergo. 2. Deus nulli denegat auxilium necessarium ad salutem ; cum velit omnes homines fieri salvos : atqui hoc auxilium non in omnibus est efficax ; cum non omnes salventur ; ergo in aliquibus est tantum sufficiens. 3. Agens liberum debet cum gratia Divina posse agere & non agere : sed homo est liber , ut vidimus : ergo cum gratia Divina debet posse agere & non agere. Atqui si agit , gratia est efficax , si non agit , est sufficiens tantum : ergo.

Dicendum 2. Omnes omnino homines ad alti quovis tempore habent auxilium sufficiens , quo vitare peccata saltem physicè possunt. Ratio est clara , quia nemo peccat in eo , quod vitare nullo modo potest. Item DEUS sine discrimine temporis , & personarum , per minas absterret à peccatis : ergo omni tempore debent omnes posse vitare peccata : atqui non possunt sine auxilio sufficiens. Sive dein hoc auxilium sufficiens sit gratia intrinsecè supernaturalis , cujusmodi saltem in gravioribus tentationibus moraliter necessaria est ad servandam totam Legem , sive naturalis.

Dicendum 3. Omnes homines semel justificati habent auxilium moraliter sufficiens ad vitanda peccata gravia. Ratio est ; quia semel justificati sunt amici DEI ; exigit autem vera amicitia , ne amicus constituatur in morali necessitate amittendi amicitiam : atqui daretur hæc moralis necessitas , nisi haberent auxilium moraliter sufficiens ad vitanda mortalia : ergo.

Dicendum 4. Semel lapsi in peccatum mortale pro tempore & loco opportuno habent auxilium gratia sufficiens ad resurgendum , si aliquamdiu supervivant cum usi rationis post peccatum. Ratio est , quia nulli desperandum est de salute , quamvis sit maximus peccator : ergo nulli deest auxilium sufficiens resurgendi. Et Scriptura testatur Ezech. 28. & 33. Mat. 11. 1. Tim. 2. &c. ex parte DEI nihil deesse ; quò minus peccatores convertantur & vivant , si velint : *patienter agit propter vos , nolens aliquos perire , sed omnes ad penit-*

13. *lentiam reverti. 2. Petr. 3.* Ejusmodi tamen auxilia gratiæ non adfunt quovis momento temporis, quia peccator non semper actu movetur & excitatur à DEO, ut respiciat, v. g. quando dormit, vel alijs occupationibus nimium distrahitur.

14. 36. Dic. 5. Omnes infideles adulti habent auxilium sufficiens ad veram fidem & salutem consequendam, *si faciant, quod est in se*, hoc est, si per actus moraliter honestos, quos eliciunt juxta lumen & dictamen rationis, reddunt se minus indignos gratuito favore gratiæ supernaturalis, vi cujus vel interius illustrentur & doceantur necessaria ad salutem, Deumque, ut oportet, diligant, vel incidant in Prædicatorem, à quo necessaria addiscant. Ratio est, quia DEUS jubet omnes adultos se disponere ac preparare pro viribus ad participandam Christi redemptionem, *hominis est preparare animam. Prov. 16. Convertimini ad me. Zach. 1.* sine qua participatione nulla est salus; ergo cum velit omnes salvari, & Christus illuminet omnem hominem venientem in hunc mundum. Jo. 1. & si infideles faciant, quod est in se (licet mereri ea non possint) oportet DEUM concedere auxilia gratiæ, quibus se possint disponere: penes ipsos deinde erit cooperari his auxilijs; quod in eorum arbitrio est positum.

15. 37. Sed quid de parvulis sine Baptismo decedentibus? An & isti habent auxilium sufficiens ad salutem. R. habent quidem auxilium remotè & physicè sufficiens, quia DEUS ordinavit etiam his media per se apta ad salutem, modò per

causas secundas applicentur v. g. à parentibus, quos interius stimulari credo, ut faciant ea, à quibus salus infantis dependet. Quia verò DEUS non tenetur impedire cursum Naturæ, malitiam parentum &c. ideo sæpe contingit, ut infantes non habeant auxilium *proximè & moraliter* sufficiens ad salutem, sed in peccato originali decedant. Quæ est abyssus judiciorum Divinorum, DEUS itaque, quantum est ex se, voluntate antecedente vult omnes, etiam infantes, salvari, ac pro ijs generalia salutis remedia instituit, atque applicari voluit; licet ex justis & occultis causis ea sæpe non applicari permittat.

Dices: ergo id ipsum etiam dici poterit de adultis, quòd scilicet DEUS ipsis quidem providerit media salutis generalia, v. g. Prædicatores & Ministros Sacramentorum constituendo, licet interim per accidens hæc media in actu 2. ipsis non applicentur. R. Nullatum & paritatem, nam adulti se ipsos possunt preparare ad participandam Christi redemptionem, idque ab ipsis exigitur: ergo debent ipsis dari auxilia, quibus id possint: quæ auxilia, cum infundantur à DEO immediate, non possunt à causis secundis impediri.

18. Dic. 6. Sine auxilio gratiæ supernaturalis non potest homo exercere ullum opus, per se ad salutem pertinens & conducens, seu supernaturale. Prob. 1. ex Scriptura. *Sine me nihil potestis facere. Jo. 15. Deus est, qui operatur in vobis velle & perficere pro bona voluntate. 2. Cor. 3.* Quos textus intelligunt Patres & Concilia de bono supernaturali. 2. Ex ratione

Theologica: omne opus per se ad salutem pertinens vel est dispositio ad iustitiam, vel est meritum cœlestis gloriæ: ergo omne tale opus est medium ad aliquid supernaturale: atqui media debent esse proportionata fini: ergo si finis est supernaturalis, debent esse & media, item si forma, etiam dispositiones: atqui sine gratia supernaturali non est in homine nisi virtus merè naturalis, adeoque improporcionata. Ad quemvis actum verò *moraliter* tantum (non *supernaturaliter*) honestum non opus est gratia supernaturali. *Gentes enim naturaliter ea, qua Legis sunt, faciunt.* Rom. 2.

19. Ob. 1. Sine gratia supernaturali nec actus tantum moraliter bonus, ut ut facilis, elici potest, quia S. Paulus dicit, omnia munda esse mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil esse mundum. R. N. assertum. Dictum Pauli sic intellige: infidelibus & coinquinatis quæ talibus sunt immunda, hoc est, influente in opus ipsa infidelitate & peccato.

20. Ob. 2. Dominicani & Jesuitæ non conveniunt circa gratiam sufficientem & efficacem: ergo nec apud Catholicos certum est, gratiam ritè dividi in sufficientem & efficacem. R. D. A. non conveniunt in modo explicandi naturam gratiæ efficacis & sufficientis C. A. in divisione gratiæ in sufficientem & efficacem N. A. & C. Concordant Dominicani & Jesuitæ ac omnes Catholicæ, quòd detur gratia sufficiens, & efficax item quòd efficax gratia non tollat libertatem; quamvis in explicandi modo, quo gratia efficax concilianda sit

cum libero arbitrio, non conveniant, & in explicanda essentia gratiæ efficacis, dum illi eam dicunt esse intrinsecè efficacem, & vocant Prædeterminationem physicam: isti verò propugnant extrinsecè efficacem, juxta quos gratia efficax non differt entitativè à gratia sufficiente, ac illi secundum se spectatæ potest voluntas resistere sicut gratiæ sufficienti (quapropter non tollit libertatem) differt tamen per hoc, quòd DEUS præviderit per Scientiam Medicam, quòd homo huic auxilio gratiæ, si dederit, sit cooperaturus (& hæc cooperatio conditionatè prævisa gratiam reddit efficacem, ita ut infallibiliter sequatur opus bonum) Quòd autem DEUS det potiùs tale auxilium, cui prævidet hominem cooperaturum, quàm aliud, cui prævidet hominem non cooperaturum, est specialis Benevolentia DEI, cui propterea rectè describitur opus bonum, initium nostræ salutis, iustitia & ipsa salus, ac infinitè aguntur gratiæ. Sed quare DEUS non omnibus dat talia auxilia, quæ prævidet fore congrua, seu gratias efficaces? Quare istis & non alijs? R. quia ipsi sic placet, quare autem sic placeat, noli quærere; hoc enim est mysterium inscrutabile Providentiæ Divinæ. Hoc tibi sufficiat, quòd tum ex fide tum ex lumine naturali scias, DEUM esse infinitè sapientem, bonum, & iustum. Tuum est in timore & spe operari salutem tuam, & ardentibus precibus flagitare gratias efficaces; quamvis enim in nostra potestate sit cooperari gratiæ vel non cooperari, non tamen est in nostra potestate eligere illam gratiam, cum

cum qua DEUS prouidet nos libere cooperaturos.

21. Doctrinam de gratia & libero arbitrio haecenus explanatam tibi nunc in exemplo clarissime propono. Sit aliquis amicus, qui tibi suadeat iter Romanum, atque in hunc finem tibi procurer equum, & alia necessaria. His omnibus positis tu potes iter Romanum arripere vel omittere: si arripas, certe prima causa tam mouens quam adiuuans est tuus amicus. Ille tamen nequaquam solus te defert Romam, sed

tu debes sequi consilium, conscendere equum, & alia plura facere, quae tamen non fecisses, imò nec facere potuisses (ut suppono) nisi amicus suauisset, & equum subministrasset. Sic DEUS excitat & suadet per gratiam praeuenientem, ac adiuuat per cooperantem, ad opus bonum ad salutem conducens, sine qua non potuisses illud peragere; nequitiam tamen ille solus agit omnia (licet rectè ipsi tribuatur opus bonum) sed & tu libere cooperaris.

ARTICULUS. III.

De Observatione Legis.

SUMMARIUM.

22. Triplicis generis leges à Deo latae sunt. Ceremoniales & Iudiciales Antiqui Testamenti nunc abrogatae sunt, non uero Lex Moralis.	29. Quomodo praeceptum, non concupisces.
23. Quam observari, vel saltem impleri, impossibile est iuxta Protestantibus.	30. 31. Quam diabolica, pestilens, & absurda sit doctrina de impossibilitate seruandi mandata DEI.
24. In quo consistat status questionis de observatione mandatorum Dei.	32. Praecepta Ecclesiae omnino spernunt Heterodoxi tanquam mandata hominum.
25. DEUS non praecepit sua mandata observari cum tanta perfectione, quanta homini possibilis non est.	33. Quamuis certum sit, Ecclesiam posse in conscientia & sub peccato praecepere rem cateroquin honestam.
26. Unde omnia & singula, ad salutem necessaria, perfecte observari ac impleri possunt.	34. Defacto iuste praecepit ieiunia, certis diebus observanda:
27. Quid respondendum ad textus Scripturae, in speciem contrarios.	35. Esurum uero carnis prohibet.
28. Quomodo possibile sit implere mandatum dilectionis DEI & Proximi.	36. Rectè quoque instituit dies aliquos festos.
	37. Quae ex Scripturis opponuntur, facilem habent solutionem.